Ч. 194 (12.850). Львів, вівторок 1. вересня 1931. Pocztowe opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Нові більшовицькі підголоски.

Львів, 29. серпня 1931.

Якось недавно попала в наші руки летючка, що має шумний наголовок чи радше заклик: „До Українського Селянства“. Самозрозуміло, що ми заінтересувались тай взялись її чим скорше читати. Вже з перших речень цього заклику ми набрали враження, що це якийсь політичний „маніфест“, хоч що правда „маніфест“ неграмотний. Одначе перечитавши його до кінця, ми прийшли до переконання, що цей „маніфест“ — це чергове яйце більшовицької комуністичної зазулі, підкинене та знесене тим разом у калуському національному гнізді. Довго мусіла цим разом товктися більшовицька зазуля зі своїми покладками по нашому краю, заки найшла надійне гніздо, де могла би їх підкинути. А доказом на те обставина, що найшла його не деінде, а саме аж у Калуші.

Та вертаймо до „маніфесту“ нововигрітих адептів пролетарського-комуністичного світогляду, маскованого покищо кличем „українського селянського обеднання“, без ніяких інших прикметникових додатків. Отже з того маніфесту довідуємося, що ще 19. липня ц. р. відбулася у Львові, „краєва довірочна нарада“ представників селянських гуртків із Городенщини, Калущини, Коломийщини, Самбірщини і Старосамбірщини, на якій рішено „покликати до життя нове селянське політичне угрупування під назвою „Українське Селянське Обеднання“.

Отже нова „партія“! — А так! Добре, — скаже дехто — алеж нарада відбулась у Львові, а тут весь час говориться про Калуш. — Постараємось це вияснити. Чи нарада направду відбулась аж у Львові для представників кількох названих, далеких від Львова повітів — не ручимо. Зате знаємо, що голова нової партії „журналіст“ Антін Дівнич, що підписаний під названим „маніфестом“ жиє постійно в Калуші. Звідси й висновок, що осередком і серцем „партії“ є Калуш. За тим промовляє ще й та обставина, що для такої „регіональної партії“, що має обслугувати тільки повіти Городенка, Калуш, Коломия, Самбір, Ст. Самбір — Калуш є кращим і догіднішим осередком ніж Львів, де підкинених більшовицькою зазулею покладків — далеко зрештою більших розмірами від калуських — аж за богато.

З названого „маніфесту“ ми довідались всеж таки ще й дещо більше. Бо крім того, що повстала „партія“, яка вибрала свій центральний комітет, що цілий підписаний під „маніфестом“, ми дізнались і про „програму“ нового „угрупування“. Вона ані не скомплікована, ані не велика, ані не глибока. Але заки її в цілости наведемо, не можемо не познайомити наших читачів з мотивами, чому п. Н. Дівнич, колись управитель кіна в ужгородській „Просвіті“, пізніше „кооператор“ у Галичині, а накінець „журналіст“ почав „творити“ нову партію. Його, бачите, дуже заболіло раптом серце, що:

„українські угодові партії, — так стоїть у „маніфесті“ — що досі дурили маси фразами про свою боротьбу за національне визволення, йдуть явно до згоди з польською буржуазією й тим допускаються явної зради інтересів українських, селянських мас. Маси зачинають це розуміти й о тому зачинають відходити від УНДА й радикалів, що тільки словами ріжняться від УНДА. — Клерикальний наступ у формі „Католицького Союзу“ і „католицької Партії“ — це з одного боку спроби ратування впливів українських угодових партій перед банкроцтвом у масах, а з другого боку, це наступ чужих інтересів для затуманення (чуєте!! — прим. складача) збіднілих селянських мас“. Стиль наведеної „отсебятіни“ з одного боку частинно запозичений із органу б. унрівського міністра освіти камянецької доби, а теперішнього „звязкового“ між „зацофаною“ Галичиною і „культурною“ Радянщиною „Нові Шляхи“, з другого боку частинно крадений зі „Сель-Робу“ і з третього боку „шліфований“ на основі „молочнобожевільної“ плятформи „Вікон“.

Знаючи „мотиви“ заснування нової „партії“, можемо сміло перейти до познайомлення наших читачів з її програмою, а що кожна більшовикофільська чи пак більшовицька програма має більше або менше „ґльобальний“ вступ, то мусимо познайомити всіх і зі вступом до цієї „програми“.

Ось він:

„Такий політичний стан і такі вимоги даної хвилі— — стоїть у вступі! — жадають великої організованости українського селянства. А що УНДО, УВО й радикали допустилися зради на масах, а католицькі партії є явно чужі, то виринає потреба покликання до життя нового селянського уґрупування, що мало би за головні точки своєї програми: 1) боротьбу (це вже програма! — прим. складача) проти всякого національного і соціяльного поневолення, за право повного національного самоозначення, за повне соціяльне визволення й за землю без викупу; 2) боротьбу проти зрадницької ролі українських угодовців, що на словах борються за національне визволення, а на ділі помагають закріпощувати українські селянські маси; 3) боротьбу проти наступу клерикалізму, котрий іде по лінії чужих селянським масам інтересів; 4) боротьбу проти війни, шкідливої українським масам“.

Ось і ціла програм разом із вступом до неї. Поза тим довідуємось із „маніфесту“ ще й те, що „урядові українські партії“ нівечать у своїй пресі „надії селянських мас на силу українського народу, якого материк веде величезне економічне й культурне будівництво. Малюючи чорта на стіні, подаючи за чорносотенними часописами брехні та наклепи на Радянський Союз і Радянську Україну зокрема, промовчуючи все, що доброго й корисного зробив там український нарід, розсіваючи байки про — мовляв — переслідування української культурної праці, переслідування галичан тощо — ця преса сіє зневіру в селянських масах“.

Наведеною дрібничкою з „маніфесту“ ми, здається, вповні змалювали „національно-визвольницьке“ та „ідейне“ обличча цього нового „українського селянського обеднання“, що вилупилось з підкиненого в Калуші яйця комуністичної зазулі.

Коли ми спиняємось над тим фактом дещо довше, то не тому, щоби розірвати чи на хвилю заняти наших читачів оперетковою партією та ще більше оперетковим її лідером, але тому, щоби нашому громадянству звернути увагу та відкрити очі на шляхи, якими йде до нас більшовицька розкладова робота. У хвилині, коли Радянською Україною, зокремаж тамошнім селом потрясають нечувані злидні, коли з українського села вивезли сотні тисяч найкращих одиниць на примусові роботи у північних пралісах, на Соловках, на Сибірі і коли цього року мають переселити аж кілька міліонів селянських родин на Сибір, у такій хвилі вискакує десь там у Калуші якийсь більшовицький підголосок і береться рятувати нарід (щастя, що не цілий!) від українських „угодовців“ захвалюванням більшовицького „щастя“ за Збручем та кепсько і нефортунно придуманою „програмою“, яка має нібито маскувати його правдиві тенденції фразеольоґією про „національне“ й соціяльне розкріпощення.

Крайня пора повести завзяту боротьбу з такими підголосками, зокремаж коли вони ховаються та вигріваються в українських національних установах, як ось у даному випадку. Дивне це явище, що в нас по деяких установах потурають таким птицям та позволяють їм опірюватись і розростатись коштом тихже установ на те, щоби їх потім валити в імя більшовицьких демаґоґічних гасел. І діється це тоді, коли більшовики за Збручем руйнують самі підвалини для існування української нації.

—o—

Ґанді відїхав до Льондону.

Ґанді відїхав із Бомбаю до Льондону. Перед відїздом виголосив промову. Присутні прощали його одушевлено. Зараз після відїзду Ґандія прийшло до сутички з маніфестуючими і походом т. зв. Союзу Червоного Прапору. В поході несли транспаренти з написами, що осуджували Ґандія, паніндійський конгрес і англійський імперіялізм. Було ранених кільканацять членів згаданого союзу.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 20. sierpnia 1931 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 185. czasopisma „Diło“ z daty Lwów dnia 19 sierpnia 1931 r. do Sygn. VI. 1 Pr. 380/31 na posiedzeniu niejawnem w dniu 20. sierpnia 1931 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 18 sierpnia 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło“ № 185 z daty Lwów, dnia 19 sierpnia 1931 r. zawierającego: I) w artykule p. t. „Dopysy“ Rohatyn“ w całości, znamiona występku z § 24 ustawy prasowej i przekroczenie z 488 uk. i art. V. ust. z 17/III 1862 Dpp 4.8. z r. 1863, zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dzup. Nr. 6 ex 1862, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu udzielaniem zmyślonych i przekręconych faktów obwinić fałszywie samoistny oddział armji o czynność hańbiącą zdolną poniżyć go w opinji publicznej i uczynić godnym pogardy a nadto podać do wiadomości ogółu osnowę pisma drukowego, które uległo konfiskacie (Swoboda „N. 32 z 23 sierpnia 1931), co odpowiada znamionom występku z §§ 24 ust. drukowej i przekr. z § 488 uk. i art. V. ust. z 17/12 1862 l° 8. z 1863. — Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: Medynski wr. — Protokulant: W. Mikuszewski wr.

Za zgodność: Lipanowicz
starszy sekretarz.

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 21 sierpnia 1931 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 186 czasopisma „Diło“ z daty Lwów dnia 21. sierpna 1931 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 387/31 na posiedzeniu niejawnem w dniu 22. sierpnia 1931 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 26 sierpnia 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło“ Nr. 186 z daty Lwów dnia 21 sierpnia 1931 r. zawierającego: I) w artykule pt. „Dopysy“ w całości, znamiona występku z § 300 uk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzial. redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 Dzpp. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu nieprawdziwemi twierdzeniami i przekręcaniem faktów poniżyć w powadze zarządzenie władz pod względem ich urzędowania w zakresie obowiązku utrzymania bezpieczeństwa oraz podniecić innych do wzgardy i nienawiści przeciw tymże władzom, co odpowiada znamionom zbrodni z §§ 300 uk. Według §§ 487, 489, 493 pk., oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: Medyński wr. — Protokulant: Mikuszewski wr.

Za zgodność: Lipanowicz
starszy sekretarz.

Українська православна церква і справа унії.

(Кореспонденція з Волині.)

(Дискусійна стаття.)

Останніми роками серед православних українців у Польщі шириться місійна праця католицької церкви, спрямована до того, щоби відновити стародавню її єдність із православною церквою. Ця праця сильно нервує московське духовенство, до якого нині належить провід у православній церкві в Польщі, і воно вживає всіх гідних і негідних заходів, щоби до церковного зєднання не допустити. Тут пішли в хід і гроші, за які купують собі агентів проти унійної праці для викликання авантюр, або якими оплачують спеціяльних „проповідників“; широко використовується брехня і провокація; католицьку церкву стараються в очах православної людности якнайгірше змалювати та очорнити, закидуючи їй такі гріхи, в яких вона цілковито невинна, як це має місце в газеті „Слово“, в журналі „Воскресное Чтеніе“ або в церковних проповідях. Московське духовенство, очевидно, хоче переконати всіх, що „не варто зачіпити болота, бо буде смердіти“, і в такий спосіб надіється стримати місійну працю католицької церкви.

Так поводить себе московське духовенство. Як-же повинні поставитися до того українські церковні діячі? Останні, на нашу думку, не можуть бути байдужими свідками боротьби; вони мусять активно відозватися, бо тут ходить передовсім про українську православну церкву, про її життєві інтереси. Отож, коли досі православні українці мовчали, то тепер для них настав уже крайній час приступити до активної праці; але по чиїй стороні? Чи простягнути руку апостольській столиці, що кличе до поєднання з нею, чи залишитися надалі послушними рабами московських владик і предметом їх матеріяльного визиску.

Слідуючі дані катеґорично промовляють за тим, що скасування релігійного росколу та відновлення тисячолітньої єдности з католицькою церквою є єдиною розумною і пожиточною відповідю на поставлені питання. Перш за все цього вимагають інтереси християнства взагалі, а православної церкви зокрема. Щире і безстороннє дослідження справи показує, що за великим церковним росколом укриваються підстави зовсім не церковні, не релігійні. В сучасній православній церкві треба відріжняти дві сторони: теоретичну і практичну. В теорії православя є наукою св. отців і учителів; то є ідеєю, висловленого в богослужбових чинах і відправах. Коли його брати як таке, то римська церква цілковито визнає його, бо в ньому нема нічого, щоби було суперечним з наукою її віри, — з наукою св. Амвросія, Августина, Льва, Григорія Великого і т. д.

Не будемо тут входити в богословську дискусію, котру відкладаємо до іншого часу і місця, а зупинимося лише на одній точці, як головній — на відношенні до римського епископа. Православя теоретичне — 1) визнає його наступником верховного апостола Петра. 2) стверджує за ним першенство і чести і церковної власти, 3) вважає авторитет віри і моралі для всієї церкви за найвищий? До XI. віку схід ніколи не був проти цього погляду. Тільки, з розвоєм константинопольського патріярха, він старався надати особі царгородського патріярха авторитет і права, які мав первосвятитель римський. А це — на тій підставі, що Константинополь є новий Рим. Інакше кажучи греки хотіли поділити папство між двома особами, з котрих одна мала би владу на латинському заході, а друга — на грецькому сході. Колиж це не вдалося задля спротиву римського папи, то вони оголосили його та з ним і всю західню церкву відступником, поставивши їй у закид богато провин. Серед останніх аж до XVI. в. не згадували главенства папи. Тільки з появленням протестанства і слідом за ним православні богослови почали ставити в вину папі церковне главенство.

Таким чином, з теоретичної сторони не має підстав до розеднання церков і взаємної ворожнечі визнань. Причини цього розеднання виключно практичного роду: то є ті вигоди, що їх одержує епископат, відділивши церкву від єдности з Апостольським Престолом, а власне: повна безвідповідальність і самоволя, матеріяльний визиск вірних, політикування і т. д. Ті підстави цілком протиканонічні, значить, не церковні. Отож чисто-релігійне чуття і розум промовляють за постановленням на порядок денний питання про зєднання церков. Не менше промовляють за цим інтереси національно-українські, особливо в Польщі. Тепер на чолі прав. церкви в Польщі стоїть москаль, на чолі дієцезій — москалі і москвофіли; духовні консисторії складаються теж з москалів або бодай з москвофілів; у церковних установах, у церковній проповіді, у шкільній науці релігії, у церковній пресі — скрізь панує московська мова, як офіційна; в богослуженні — мова славянська і то тільки з чужою для українського уха московсько-суздальською вимовою; навіть у церковній архітектурі впровадили і стараються вдержати московський стиль, типовим зразком котрого є митрополитальна церква в Варшаві або романовський собор у Почаєві. Ба, навіть православя взагалі називається „істинно-русским“, і цього слова не встидаються вживати в офіційній митрополитальній пресі. Десять літ тяжких змагань за розмосковлення православної церкви в Польщі навчили, що цей характер православя, накинутий московським царатом, держиться не в силу історичної традиції, а завдяки лише своєрідній політиці, що звернена проти українського і білоруського народів.

(Докінчення буде.)

На шкільні теми.

Із актуальних справ музичного шкільництва.

(З Дирекції Інституту Т-ва ім. Лисенка.)

У звязку з оголошеними вписами до Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові подаємо до відома нашій суспільности деякі замітки та пояснення на надходячий шкільний рік. Міністерство віросповідань і просвіти покликало до життя ще у 1928-9 р. т. зв. „Комісію опініодавчу“, в якої склад входили музики та музичні педаґоґи з ріжних міст, які під проводом проф. університету д-ра А. Хибинського та в присутности делеґата і референта міністерства — Я. Мікетти (міністеріяльного візитатора муз. шкіл) відбули низку засідань, присвячених справі зміни й орґанізації музичного устрою шкільництва. До тої комісії покликано м. ін. і д-ра Ст. Людкевича та Василя Барвінського. На згаданих засіданнях дискутовано над проектом закону про устрій музичного шкільництва. Проект передбачував три ступені музичних шкіл: нижчу, середню і вищу. На нижчому ступені передбачені: музичні нижчі школи, на ступені середньому: а) музичні школи середні; б) музичні ґімназії і в) музичні середні семинарі, і вкінці на ступені вищому: а) музичні вищі школи; б) музичні ви-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ 1931.

О. Д-Р Г. КОСТЕЛЬНИК.

Становище християнської фільософії.

Ширші кола (очевидно інтеліґентних) людей уявляють собі, що християнська фільософія може бути *тільки одна*. Вони думають, що християнській фільософії вже сама релігія визначує такі вузькі межі, що в тих межах є місце тільки для одної фільософічної системи. А що за тим іде, ті кола людей думають, що християнська фільософія вже **a priori** *увязнена*, отже без свободи в своїх дослідах і виводах. У такому погляді на християнську фільософію криється зерно правди, але *тільки зерно*.

В католицькій церкві від ряду століть признана тільки одна фільософія за „християнську“, за властиву, за згідну з християнською теольоґією — *схолястична фільософія, основана на аристотелізмі*. Але в І. тисячелітті, в часах Отців церкви тай пізніше — аж до остаточної перемоги томізму — *плятонізм* находив більше признання. В християнських школах плятонізм не розвинувся в подрібно опрацьовану систему, яка могла би сповняти службу як **„ancilla theologiae“** (служниця теольоґії), а аристотелізм розвинувся в таку систему. Ось тому аристотелізм переміг. Зрештою фільософія Аристотеля вже зпід руки самого Аристотеля вийшла куди більше розвинена й викінчена, ніж фільософія Плятона.

Аристотель писав чисто фільософічні, вже виспеціялізовані твори (льоґічні розвідки, метафізику, етику...), а Плятон фільософував у формі оповідань. Тай донині не розвинулася ніяка інша фільософічна система, яка могла би конкурувати із схолястичною фільософією під оглядом згоди з католицькою теольоґією.

Тому католицька церква має свої добрі рації, коли настоює, щоби в її школах учили саме тої фільософії. Тим питання вирішене *практично* — для наших часів. А *теоретично* — **sub specie aeternitatis**?

Чи можна твердити, що схолястична фільософія на віки лишиться **par excellence** християнською фільософією, що в майбутності ніяка інша фільософічна система не перебере її ролі? Таке твердження можна би поставити тільки тоді, *якби основи схолястичної фільософії виплили із християнської релігії*. Тоді — й тільки тоді істнував би між ними нерозривний звязок. Але основи схолястики видумав поганин Аристотель, який нічого й не знав про Христа, бо ще Христа на світі не було. Отже наглядно, що схолястики взяли ті основи за свої не в наслідок диктату християнської релігії, тільки в наслідок диктату *їхнього розуму*.

Substantia — accidens (inhaerens), essentia — accidens actus — potentia, materia — forma rei (гільоморфізм) — ось ці основні поняття й теорії аристотелівської метафізики схолястики взяли за свої, й залишили їх незміненими (змінили тільки деякі їхні консеквенції, наскільки вони йшли в розріз з християнськими доґмами, як нпр. вічність матерії, вічність світа).

Якщо ці аристотелівські метафізичні поняття й теорії схолястикам розум казав приняти за свої, то стоїть питання: *чи ті поняття й теорії є вповні вірним схопленням дійсного світу, чи вони є можливо найвищим досягненням людського розуму?* Ось так ми роздягнули нашу проблему з усіх історичних прикрас, і поставили її нагу перед нами.

Християнська віра не має в собі ніяких спеціяльних даних на те, щоби ми собі могли виробити вірний образ метафізичного світу (очевидно тут абстрагуємо від чисто теольоґічних проблем, бо їх зачисляємо до теольоґії). Рішаюче слово тут має *людський розум*. А людський розум може *щораз глибше й вірніше пізнавати* життя-буття. Якою певною й наглядною здавалася астрономічна система Птольомея, а всетаки людський розум виказав її нестійність! Отже **a priori** не дається виключити, що людський розум, поступаючи в своему пізнанні, переведе такі значні поправки й посунення в основах аристотелівські метафізики, що це вже не буде аристотелізмом, як нпр. „коперніканізм“ не є „птольомеїзмом“ (астрономічна система Птольомея).

З того слідують два дуже важні висновки:

1) Властиво нема й не може бути християнської фільософії. Всяка фільософія є фільософією людського розуму. Як нема християнської математики, або льоґіки, так у дійсності нема й християнської метафізики. Християнською є тільки теольоґія, бо вона подиктована самою релігією.

2) З того видно, що християнська віра в дійсності не накладає ніяких пут для фільософії. Фільософію витворює людський розум, рахуючися тільки зі своїми власними вимогами.

Одначе тим ми ще не сказали всього, що треба сказати, щоби дійти до дна нашої проблеми.

*

Свобідний дослід! Свобода в думанні! Майже всякий „вільнодумець“ уявляє собі, що та свобода мусить бути просто безмежною; що фільософ, шукаючи за правдивим образом буття-життя, повинен усе піддати в сумнів, або й відкинути тай іти тільки за „розумом“. Руїнницька концепція!

За яким розумом? Чи кожна людина за своїм розумом? Чи тоді не стане володіючим саме те, що в людському розумі субєктивне, що не веде до пізнання обєктивної правди? Фільософ повинен іти за правдою, яку розум пізнав. Ось це властива норма свобідного досліду. Алеж правда обмежує нашу свободу, не дозволяє нам не признавати її. А нові правди можна тільки так відкривати, що добудовуємо їх до вже відомих нам правд. З того виходить, що свобода в думанні має свій терен тільки на межі між *відомим і невідомим*.

Тай ще одна проблема тут виступає, яку в новочасній фільософії завзято досліджують, але — на мою думку — вона й донині не поставлена як слід. Ширше опрацював я цю проблему в „Трьох розправах про пізнання“ (Жовква, 1926), а тут розвину її тільки в нарисі. Досліджувати людський розум, його характер і силу, це в новочасній фільософії таке привабливе й звичайне, яким було досліджування Бога, Трійці, ангелів в середньовічній, схолястичній фільософії. Розум — людський розум! Якби то розум кожної думаючої людини був *непомильним*, тоді можна би сміло йти за розумом у всіх його дискурзіях і заключеннях. Тоді можна би все відкинути, а признавати тільки те, що розум каже.

(Продовження буде.)

ші семинарі і в) музичні школи академічні. Державні музичні вищі школи малиб назву музичних консерваторій. Міністр віросповідань і просвіти міг би надати назву музичної консерваторії і недержавній музичній школі, яка обіймалаб ступені: вищий, або середній і вищий або усі три ступені разом.

Завданням нижчої школи булоб вступне музичне виховування дітей і молоді у віці від 7—16 року життя через: 1) побудження і розвинення у тих-же психо-фізіольоґічної вразливости на явища музики взагалі, 2) подання в елементарній, загальній формі цілости теоретичних музичних відомостей, 3) приготовлення їх у грі на однім чи більше інструментах до евентуального будучого фахового (професійного) музичного образування. Завданням школи середньої булоб фахове музичне образування молоді у віці між 12—21 року життя, що полягалоб на поданні цілости теоретичного знання і практичної штуки у мірі потрібній для звання музика і учителя. Завданням вищої школи булоб образування талановитої молоді згл. осіб між 16—24 роком життя в напрямі композиторськім, виконавчім або учительськім.

Музична нижча школа як нефахова, а тільки підготовляюча до фахової уже середньої школи, мусілаб бути від тоїж цілковито відокремлена, а до переходу зі школи нижчої до середньої управнював би щойно окремий іспит, без огляду на закінчення нижчої школи.

Крім музичних шкіл передбачувалося ще т. зв. „Музичні курси“, на яких моглоб відбуватися навчання музики не тільки практичне та теоретичне, але також тільки практичне або тільки теоретичне. Курси ці булиб вільні від обмежень статуту, програми та віку, що обовязують у музичних школах. Натомість не мали би ніяких прав, які прислугують музичним школам. Музичні курси могли би видавати учням тільки засвідчення, в яких стверджувалиб, що за предмети і в якому часі були студіовані.

Подані повище виїмки із проєкту закону про устрій музичного шкільництва вимагають у відношені до сучасного стану річи деяких вияснень. Закону про устрій музичного шкільництва досі ще не оголошено. Тим самим дотепер істнуючі музичні школи з назвами „консерваторій“ у Львові, Станиславові, Кракові і т. д., як і ті, які нпр. у цьому році змінили за дозволом міністерства дотеперішню назву на „консерваторію“, не є ще затверджені міністерством як „школи вищі“, помимо зорґанізування чи проголошення афішами відділу вищої школи.

Так само і наш Музичний Інститут ім. М. Лисенка — який має право і можність зміни дотеперішньої назви на „консерваторію“ не є офіційно признаний вищою школою — мимо затвердженої австрійськими властями назви „Вищий Музичний Інститут“. На основі міродатних інформацій можемо ствердити, що назва „Музичний Інститут“ у теперішній стадії не є чимсь нижчим від назви „Консерваторія“.

Недвозначно стверджує те нпр. письмо державної консерваторії у Варшаві до ріжних музичних шкіл, — у якому повідомляється, що елеви вичислених у письмі під А) музичних шкіл можуть бути приняті як звичайні слухачі до державної варшавської музичної консерваторії по зложенні іспиту тільки з головного предмету (а між тими школами є вичислений і наш Музичний Інститут ім. Лисенка), а елеви шкіл музичних, вичислених під Б) можуть бути приняті на підставі іспиту з головного і додаткових предметів (між ними „Консерваторія Муз. Т-ва „Лютня“ у Вильні, Консерваторія муз. в Бидґощі та інші). Деякі школи з назвами „Консерваторії“ не є навіть уміщені у списі шкіл вичислених у згаданому письмі. З порівнання А) і Б) ясно, що елеви нашого Інституту малиб при складанні іспиту до держ. муз. консерваторії у Варшаві більші полекші, ніж елеви вичислених під Б) „консерваторій“.

При тому треба ще зазначити, що навіть державні консерваторії чи то в Познані чи в Катовицях не мають ще зорґанізованих відділів „вищої школи“, а з хвилею проголошення обговорюваного повище закону про устрій муз. шкільництва, міністерство може досі істнуючі „консерваторії“ змінити на школи „нижчі“, „середні“ або „вищі“ залежно від програми даної школи, обсягу вимог і т. д.

У звязку з наміченою міністерством віросповідань і просвіти реформою музичного шкільництва і наш Інститут перевів уже та і надалі переводитиме відповідні зміни та поширення научного пляну і т. п. Збільшення числа теоретичних годин в останньому шк. році на 27 годин тижнево у порівнанні із 11 годинами в році попереднім, зорґанізування курсів педаґоґічних а) для кандидатів до державного іспиту з музики і співу; б) для кандидатів на учителів у музичних школах, є одним з доказів, що Муз. Т-во ім. Лисенка мимо важких матеріяльних умовин іде на зустріч хоч без шумної реклями відповідній розбудові школи. З другоїж сторони і родичі елевів нашого Інституту повинні зрозуміти, що невиповнення елевами повної научної програми (нпр. часте ухилювання від студіювання теоретичних предметів) мусить спричинити те, що їх не можна уважати звичайними слухачами музичної фахової школи — а тільки надзвичайними, які доти не можуть одержати крім повідомлення свідоцтва, доки додатково не зложать іспиту з усіх приписаних на даному ступені побічних предметів. Розуміємо добре, що в наших умовинах відповідно незначний відсоток студіюючих музику може всесторонно і всецело відповісти вимогам програми фахової школи — всеж таки і в тому напрямку слідно значну зміну на краще і наша суспільність повинна зрозуміти, що чим менше буде в нашому Муз. Інституті надзвичайних елевів (себто не виповнюючих цілости научної програми) тим тривкіше буде уґрунтована позиція нашої школи як фахової, та у дальших консеквенціях тим краще зможемо зорґанізувати і розбудувати усі три ступені від нижчого до вищого включно та одержати затвердження вищої школи. На тому місці можемо подати до відома нашого загалу, що до участи у спільних пописах фортепянових елевів музичних шкіл з ріжних міст, які відбулися є червні ц. р. у Варшаві, а які зорґанізувало за ініціятивою візитатора музичних шкіл радника міністеріяльного Я. Мікетти, міністерство віросповідань і просвіти, запрошено до участи і наш Музичний Інститут, який вислав на згаданий попис п. Дарію Гординську-Каранович, яка була протягом дванацяти літ ученицею нашого Інституту і у тому році зложила кінцевий іспит з фортепяну. Після відбутого попису дирекція Муз. Інституту одержала з міністерства письмо слідуючого змісту: Міністерство стверджує, що п. Дарія Гординська-Каранович зробила на відбутім у Варшаві пописі елевів кляс фортепянових шкіл музичних враження незвичайно додатне і вибилася на одно з чільних місць. У виконаню її підчеркнути належить музикальність, визначні піяністичні спосібности і дуже добру школу. З тієї нагоди міністерство висловлює Музичному Інститутові ім. М. Лисенка у Львові своє повне признання. За начальника Виділу Януш Мікетта, міністеріяльний візитатор шкіл.

——o——

Гендерсон зрікся головства комісії роззброєнь.

З Женеви повідомляють, що на днях сподіються письма бувш. мін. закорд. справ Гендерсона, в якім він зречеться мандату голови комісії роззброєнь до розпорядження Ради Ліґи Націй.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З ПРОБЛЄМ ЛІТЕРАТУРИ.

Слово як матеріял.

Коли шукаємо для слова тривкішого підкладу ніж воно має само в собі безпосереднім впливом на нашу психольоґію, мусимо відмежувати літературу від інших родів мистецтва: малярства, різьби та музики, які нема змоги перекласти на мову діяльности. При перекладі образів і вражінь літературного твору на ідеї, які в свою чергу перетворюємо в уяві на якусь форму діяльности не доходимо до ніякої реальної основи як до нових образів і вражінь. У сучасній літературі стало модним поняття „переживання“, яке дехто хоче вважати рівноважником активного становища до життя. А проте „переживанням“ є все; оповістка про смерть та часописне оголошення можуть стати сильнішою спонукою до нього, ніж найкраща поема, коли її не розуміємо.

Єдиною мірою переживань, які полишають по собі твори — це враження списані критиками; про вплив літератури на загал знаємо не більш як про вплив загалу на літературу; про них кажуть також тільки книжки, писані здебільша людьми, що не мають „пересічного“ „характеристичного“ смаку своєї доби.

Не заперечуючи цих взаємних, невпинних впливів, цікавимося здебільша творами незалежно від них. Досліди над впливом літератури на суспільність цікаві для соціольоґа, суспільности на письменника цікаві для психольоґа, але вони не зміняють сили безпосереднього впливу творів на нас як одиниці, на сучасне та майбутнє покоління.

Література стає розмовою книжок понад головами громадянства, народу та часу: вона витворила власний світ впливів слова на слово, окремий матеріял, в якому творить і своєрідні засоби взаємин. Пересічний споживач літератури є супроти цього світа у такому становищі, як кожний із нас супроти небесних планет: коли стверджуємо, що якийсь твір впливає на нас, робимо це так само, як хвалимо сонце за теплий день або місяць за нічний поетичний настрій, шляхи, якими кружляють ці планети, законоімірний їх звязок із ходом інших, їхня величина, сила, форма — все це тайни зрозумілі тільки для тих, що їх досліджують.

Можна уявляти собі літературу як довгу низку діл, якщо хочемо доконче надати письменникам привілей, щоби слово заступало в них діло. Автім із менту, коли хочемо, щоби це їхне діло продовжувалося у вчинках в іншій царині, поза літературою, на те, щоби воно стало вартісніше або щоби його краще зрозуміти, робимо так, немов би звичайні черепашки або дорогоцінні перли міняли на всякі інші предмети буденної потреби. Кожний із нас може вимінювати (і вимінює невпинно) ріжні елементи твору на власні переживання, що починаються від заспокоювання свого себелюбства та лінощів думки аж до досмертних, ніколи неосяжних ідеалів. Ті форми, в які перетворюється автоматично або під впливом довгої духової боротьби мистецький твір стають для нас такі самодоцільні як мрії, якими живемо та ідеали, в які віримо.

Довговічні твори, наче святині, піраміди або памятники, що видержали напір часу завдяки матеріялові, з якого зроблені та мистецьким прикметам, для яких зберігли їх нові покоління. Мова складається із змішки дуже ріжнородних матеріялів, з яких одні зміцнюють себе взаємно або ослаблюють. Найбільші архитвори якоїсь доби тратять свій вплив коли мова, якою вони написані вироджується, загибає, тратить сферу свого поширення; потреба перекладати ці твори на інші живі це наче потреба відновляти старі памятники новим матеріялом, виповнювати щілини, клеїти, відшкрябувати плями.

Кожна мова силою свого історичного розвитку витворює інші взаємини між поодинокими частинами засобів, якими орудує; навіть ті самі слова у тій самій мові розбуджують зовсім інші образи та асоціяції покладені поруч інших слів у буденній розмові, у поезії, політичній статті або словнику. Кожний великий письменник надає своєрідний чар іншим образам та іншим сполукам слова, що входить у нові сполуки з ріжними ідеями, які кружляють поза ним серед невідомих йому читачів і ріжними формами діяльности та мрії.

Літературна творчість находить свідомо та несвідомо, наче вчені в своїх лябораторіях або діячі в кітлі суспільних пристрастей, невпинно нові сполуки своєрідних елементів при помочі самої мови. Критика, що пробує перевірити, які саме сполуки найтривкіші, з якого матеріялу вони повстають, користується тільки дотеперішнім досвідом або несміливими гіпотезами. Коли підручники історії літератури та енциклопедії кажуть нам, що „Магабарата“, „Визволений Єрусалим“ або „Утрачений рай“ — епопеї, то ця почесна назва не зміняє нічим факту, що 90 відсотків поезії колись притаєної в них перемінилося в пісок і жужелицю.

У літературі йде боротьба ріжних вартостей не менш як у царині якоїнебудь практичної діяльности; коли хочемо сказати, що це бо[illegible] ротьба за ідеї, то не повинні ми забувати, [illegible] ідеї мають у ній не більше сили, як матер[illegible] в якому вони вирізблені — слово.

——o——

Вп. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, що одержали пригадку, просимо негайно вирівняти залеглу передплату, бо з днем 1. вересня ц. р. безумовно здержимо дальшу висилку часопису.

Адміністрація.

Отже не було переговорів.

Радянський комісар для заграничних справ Літвінов, переїздачи крізь Берлін, уділив німецькій пресі інформацій в справі польського проекту про неаґресію, що викликав стільки шуму у світі. Літвінов зазначив з натиском, що пресова полеміка в справі переговорів на цю тему між Радянщиною і Польщею була зовсім зайва, бо *таких переговорів не ведено, ані не ведеться.* Якби такі переговори справді були, він найкраще повинен би про це знати. В теперішньому менті потрібне більше ніж колинебудь раніше ясне та основне означення взаємин між поодинокими державами. Предложення польським послом у Москві Патеком проекту пакту про неаґресію не означувало на думку Літвінова відновлення переговорів, перерваних у 1927 р., але мало на меті тільки вясування їх вислідів.

Дальше Літвінов зазначив, що польсько-радянські взаємини не були предметом переговорів між Радянщиною та іншими державами. Радянщина рада би заключити пакт про неаґресію зі всіми державами, з якими находиться в безпосередньому контакті і в останньому часі виступила з подібними пропозиціями. Однак такі пакти не можуть залежати від якихнебудь умовин. Цілий ряд держав, перш усього Німеччина, заключили вже такий пакт про неаґресію з Радянщиною. Літвінов надіється, що дійде до такого пакту також із Францією, покликуючися на те, що дотеперішні переговори в тій справі не стрілися з труднощами.

Розуміється, казав Літвінов, що прямуємо до поправи взаємин з Польщею, однак це не дасться осягнути розсіванням поголосок про неіструючі переговори. Такі речі можуть викликати тільки занепокоєння й полеміку, які саме тепер слід би оминати. Саме в інтересі польсько-радянських взаємин я змушений зложити цю заяву.

—o—

Реклама і наш театр.

Хтонебудь хоче звернути на себе увагу загалу, той мусить винайти собі на це спосіб, а потому те, що видумав, виконати. А таких людей, що мусять на себе звертати увагу є багато. Щоби лише придивитися всяким способам купців, фабрикантів, банкирів, друкарів, ремісників, а також адвокатів, лікарів політиків, усяких організаторів то побачимо, що — можнаб сказати — нема чоловіка, якому не треба би було звертати на себе нічиєї уваги. Все, що живе, старається дати пізнати себе загалові, щоби тим способом добути собі якусь користь матеріяльну або моральну. Всі ті способи, якіб вони не були — називаємо одним словом „реклама. Без реклами не витримає ніхто і нічо. І найліпша річ без реклами, не видержить. Змарніє, пропаде без ратунку і сліду.

Яке значіння має реклама, найліпшим доказом може бути обставина, що навіть є окремі люди, які нічим іншим не займаються лише рекламою. Деякі з них списували собі всякі способи рекламування де тільки завважали, або про які десь чули чи вичитали. Потому ці записки видрукували в окремих книжках і то в грубих, обємистих книжках, для вжитку тих людей, що реклами потребують. Згодом ріжні більші фабрики, ґуртові купці та значні інституції мусіли зорґанізувати у себе окремі рекламові бюра, де працює цілий штаб урядовців із головним реклямістом. Вони нічого не роблять лише рекламують свою інституцію на всі способи. День і ніч пливе від них реклама і реклама без кінця. Американські підприємці обчислили, що інституція, яка видає на рекламу менше як 40 проц. усіх своїх доходів, не може втриматися. Мусить впасти, переможена рекламою конкуренційних підприємств.

Рекламою у великім стилі послуговується також увесь фільмовий промисл. Кінові, рекламові бюра видають безліч часописів на кінові теми, висилають у світ нескінчену скількість фотографій, кліш, написів кінових фабрик, розголошують славу великих кінових „зірок“ [illegible] фільми роблять всесвітну подію. Незалежно від власних видавництв, засипують редакції всіх політичних, культурних, господарських, професійних, ілюстрованих і неілюстрованих часописів всієї земної кулі своїми рекламовими статтями та ілюстраціями. Навіть на хмарах висвітлюють свої реклами при помочі окремих світляних апаратів. Кінова реклама перевищила всі інші реклами світа. Не дивниця, що нині дійшло до того, що уже кожна мала дитина знає всіх кінових акторів і акторок. Знає, хто з ким оженений, хто розводиться і хто виходить за якогось ґрафа чи князя, якого має песика та купелевий костюм і чи па снідапок пе каву, чи молоко, чи какао або шоколяду. Само оголошення, що якась кінова акторка купила собі сукню у Гриця чи Івана робить з цих кравців багача. Всі елеґантки „на лоб на шию“ гонять до цього Гриця чи Івана і купують собі там сукні. Потому така сукня чи в театрі, чи на концерті, проході, балю або вечерницях, викликує завидть в інших пань, а захоплення у панів. Власниця-же такої сукні в один мент дістає якогось графа, великого фабриканта, директора могутнього банку або міністра за чоловіка. Це все робить реклама. І реклама реклями.

Якже марно виглядає супроти цього реклама нашого, українського театру! Десь кілька, кільканацять, а найвище 200 (то вже лише у Львові) афіш і часом (але то лише часом) оголошення реертуару, дрібним друком, на останній сторінці „Діла“. На цьому й кінець. Чи це реклама? Хіба що ні. При такій „рекламі“ і не дивниця, що наші театри повстають трохи (вибачте панство за слово) „поклигають“ і загибають у мряці забуття. А громадянство не то, що не знає песика нашої прімадонни, але навіть не знає добре її прізвища. Це все діється тому, що наші (а і не наші) театри „соромляться“ вести новітню рекламу. Кажуть, що це „не лицює театрові“. Тому не держать ніякого „реклямимайстра“. Часто буває, що традиційно нереклямова афіша не є навіть без ортоґрафічних помилок. Економічний господар театру т. зв. адміністратор майже з правила мало що в цих справах... фахово вишколений. (Лише прошу цього голосно не говорити, бо зараз всі поображуються.) А написати який допис до часописів то вже щось таке небувале, що викликує подив у всій трупі. Хоча... наша преса зовсім радо поміщує театральні дописи на своїх шпальтах.

З цього висновок, що нашому театрові не зашкодила би новітня реклама, починаючи від новітніх афіш, но й... віднови репертуару.

а. б.

—o—

З театру.

Театр Ріжнородностей: „Вулиця“, песа на 3 дії Ельмера Райса. Виступ театру „Атенеум“.

Песа з ню-йорського побуту; життя людей у великій обдрапаній камениці в чужинній дільниці. Мішанина тяжкої праці та нудьги; нудьгу можна розважити хіба сплітками, так само як нестерпну спеку дешевим мороженим. Тому то вся увага мешканців такої вязниці зосереджена на життю тих, що дають якнайбільше нагоди до спліток: Анні та Рожі Моран, мамі та донці; одна шукає „дрібки щастя“ в коханні, щоби забути про домашні буденні клопоти, друга наче квітка на смітнику, має за багато звеличників.

Перед нашими очима пересувається довга низка „типів“; маємо враження безпосередньої дійсности. Нагадується „На дні“ Горкого. Кульмінаційний пункт траґедії перенесений уміло на 2-у дію, так, що третя, остання, вирівнює диссонанси подібно як життя, що затирає найважші спомини.

Песа зі сильним драматичним хистом, технічно бездоганна, неослаблена ні на хвилину зайвими вставками домагається від глядача тільки здорових нервів і трохи зацікавлення людською психольоґією. Першорядний ансамбль та мистецька гра.

м. р.

—o—

НОВИНКИ

— **На початок шкільного року.** Для догідности Громадянства долучаємо до цього числа „Діла“ чеки „Рідної Школи“. З початком шкільного року треба нам пригадати собі на наш найперший обовязок: піддержати матеріяльно „Рідну Школу“, щоби легкодушно не наразити нашого 50-літнього дорібку на корчення, а то й упадок. Віримо, що ні один чек не змарнується, а всі вернуть виповнені із вакаційними занедбаннями.

— **Дощева катастрофа.** Дощі, які падуть з малими перервами від довшого часу майже в цілій Европі, стягнули на хліборобство справжню катастрофу. Скрізь на полях гние незібране збіже, загниває бараболя, псуються інші землеплоди, а також роботи під нові засіви. Сильно потерпіла садовина, якої знищення доходить декуди до 90 проц. У Франції потерпіли виноградники, наслідком чого зменшиться продукція вина. В додатку зачинають виливати ріки. Таких дощів з кінцем серпня не було вже трицять літ. Як погода не поправиться, Европу жде давно небувала катастрофа.

— **Збитки почтових урядовців.** Із львівської Митрополичої Консисторії переслали нам дві коперти вислані зі Львова, одну з адресою: „До Всч. гр.-кат. Уряду парохіяльного“ **Biały Kamień почта loco ad Ożydów** і другу до самого Ожидова, на якій теж назва місцевости та почти написана по польськи. Адреси „Уряд парохіяльний“ друковані великими виразними буквами. Обі ці адреси почтовий урядовець перечеркнув червоним олівцем із дописклю: **adres nieczytelny, komu? Zwrot. Lwów.** Пошана законів аж любо!

— **Новий територіяльний поділ Кас Хорих** затвердило мін-ство праці й суспільної опіки. Всіх округів має бути 57, терен проектованої окружної Каси Хорих у Львові поділено на три Каси окружні. Львів-місто і пять повітів. Дрогобич чотири повіти, Рава Руська чотири. Терен проектованої львівської окружної Каси поділено на три Каси округ, Львів-місто і пять повітових. Дрогобич чотири, Рава Руська чотири повіти.

— **З екзекуції до санаторії.** В Чернівцях при вул. Сторожинецькій відбулася екзекуція у столяра Яворського. Коли до його мешкання прийшов адвокат Шапіра з екзекутором і почав списувати зайняті річи, Яворський вхопив крісло і вдарив ним адвоката по голові. Адвокат упав, а Яворський бив дальше кріслом. Вкінці Яворський витягнув зімлілого адвоката з хати на подвіря і передав шоферови, який відвіз його до санаторії. Яворського арештували.

— **З львівської хроніки.** При вул. Красіцьких пробувала отруїтися сільним квасом 20-літня Юлія Ш. — З трафіки Лаври Пешес при вул Городецькій вкрали невідомі злодії товарі вартости 5.000 зол. — Вломники дісталися до крамниці Маврикія Дреккера при вул. Гусячій і забрали з каси 5.000 зол. — З мешкання Берти Шпідман при вул. Жовківській вкрали злодії ріжні річи вартости 2.350 зол. — Повісився 52-літній годинникар Бернард Гіршфельд.

— **Пожежа.** В Угерцях Заплатинських згоріли 4 стирти збіжа Еміліяна Погорілеса вартости 20.000 зол.

— **Податки.** 31. ц. м. минає речинець плачення: податку від недвижимостей за 2 чвертьрічча, мешканевого податку за 3 чвертьрічча і міського податку від вивісок і реклямок за цілий 1931 рік.

— **Втікачі до червоного раю арештовані.** Більшовицька влада арештувала 20 селян, які перейшли кордон звербовані до праці більшовицькими аґітаторами. На приказ мінського ДПУ арештували селян, що перейшли кордон біля Заслава й Вілейки.

— **„Хто бажає мира — готує війну!“** — кажуть італійці та урядили летунські маневри з участю 900 літаків і воздухоплавів під проводом міністра летунства Бальбо і в приявї короля та Мусолінія.

— **Затроєні грибами.** На Сілку, передмістю Бережан, затроїлася грибами родина М. Кукурудзи. Затроєних перевезено до шпиталю, де всі померли.

— **Пікардовий лет на екрані.** Німецька фільмова продукція випустила фільмову пародію лету проф. Пікарда п. з. „Хай нам живе!“

— **Олімпіяда глухонімих** почалася у Нориммбергу. Змагунів як представників 14 держав є більш 200.

— **В Анґлії кіна не грають** у неділю, щоби не нарушувати закону про святочний день. Одно льондонське кіно мусіло заплатити пані Мілі Орнек 5.000 фунтів штерлінгів за те, що „зіпсувало“ їй неділю.

— **З більшовицької тюрми.** У Мінську втікли вязні роззброївши попереду тюремну сторожу.

Негайно вирушила погоня і зловила 14 вязнів у містечку Томайск. 6 вязнів укривається.

— **Трошки статистики.** Людність держав у міліонах: Китай 457,8, СССР 147,0, Зединені Держави П. Ам. 124,8, Німеччина 64,9, Японія 62,1, Англія (без доміній!) 45,4, Італія 41,5, Франція 41,1, Бразилія 39,1, Польща 31,1, Еспанія 22,6, Румунія 17,7, Мексик 16,4, Чехословаччина 14,5, Єгипет 14,2, Туреччина 13,7, Югославія 13,3, Афганістан 12, 0, Сіям 11,5, Аргентина 10,9, Угорщина 8,7, Бельгія 7,9, Голяндія 7,7, Австрія 6,7, Швеція 6,1, Фінляндія 3,6, Норвегія 2,8, Литва 2,3, Лотва 1,9, Естонія 1,1.

— **Ревізія.** Дня 30. VIII. ц. р. в год. 3. в ночі перевела поліція ревізію в мешканні відп. редактора „Вогнів" О. Рудакевича. Питали за Ярославом Рудакевичом. Того самого дня в год. 12. в пол. знова двох розвідчиків пересухало всіх членів родини п. Рудакевича, перевели ревізію та заквестіонували кілька примірників пластової літератури. Питали за зброєю і нелегальною літературою. Після цього забрали О. Рудакевича на допит до слідчого уряду, відкіля по пересуханні випущено його домів.

— **Зі спорту.** На міжнародніх змаганнях наколесників у Копенгагені останні мистецтва здобули: Генрик Гансен (данець) мистецтво аматорське в часі 4 год. 50 м. 53 с., мистецтво фахове в часі 4 год. 58 м. 43 с. здобув італієць Лаерко Гуерра.

— **Найшли трупа гімн. абітурієнта.** На піскові острівці Пруту біля Дори найшли трупа гімн. абітурієнта зі Львова Ашкеназого, про яко го родина не мала вістей від довшого часу. Його найшли там в одязі.

— **Купець, що казав себе вбити.** Лодзького купця Зецигера, який найняв був безробітного Влодарчика, щоб убив його, випустили на волю. Він є під поліційним доглядом і відповідатиме перед судом за намагане обманство. Влодарчика увільнили також.

— **Зарубала чоловіка.** В Перемишлі на Засяні Альойзій Фялковський жив у незгоді зі своєю жінкою Анною, кравчинею. Тому вона внесла до суду сепараційну скаргу а сама забралася до рідного села Тамановичі (пов. Мостиська). Заробляла кравецтвом. Фялковський приїхав тут і забрав жінці машину. Коли вдруге приїхав, жінка зарубала його сокирою й зголосилася в поліції.

— **Самогубства.** При вул. Джерельній ч. 2. у Львові 18-літня Лернерівна скочила з бальконy, тому, що мачуха зле обходилася з нею. Вона зачепилася негліжом за ганок I. пов. і лише потовклася. Її зняли, а рят. стація заосмотрила її й лишила в домашній опіці. — В санаторії Каси Хорих у Львові при вул. Дверніцького 3. зайнята там Ядв. Сорока випила невідомої отрути й померла моментально. Причина невідома. Дівчина говорила приятелькам, що відбере собі життя.

— **Знайшли мумію в Европі.** За весь час дотеперішніх археольогічних дослідів уперше найшли в Европі мумію в одній з римських гробниць біля Будапешту, в місцевості Жаборках. Мумія представляє добре вдержане тіло жінки з королівського роду. Одяг і прикраси найдені в гробниці, а також монети, показують, що та жінка жила біля 225 р. перед Р. Хр. Найшли біля неї пудер і помадку до уст, зовсім подібні до сьогоднішніх.

— **Дошкульність американських бандитів** переходить нормальні межі. Недавно склакана комісія для боротьби з бандитизмом підрахувала, що кожного року награблюють бандити у Зединених Державах більш як 500,000.000 долярів. На боротьбу з бандитизмом видають уряди стейтів і центральний уряд — таку саму суму, так, що Зединені Держави тратять подвійно.

— **Безбожницьку радієву станицю** відчинили большовики в Саратові. При помочі викладів, які та станиця даватиме — будуть „безбожники" боротися з релігією ріжних націй в СССР.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПОС. ГОЛУВКА ВБИЛИ В ТРУСКАВЦІ.

29. серпня в год. 7.30 веч. вбито в Трускавці пос. Тад. Голувка, заступника голови клюбу ББ. Голувко від двох тижнів перебував у Трускавці на лікуванні а мешкав у віллі СС. Василіянок. Тут на відпустці конферував з особами з дипльоматичного й урядничого світа а також — як твердять польські джерела — з українськими політиками. Кореспондент „Хвілі" довідується, що пос. Голувко особисто інтервеніював у міродатних чинників, щоби наново отворити українську прив. гімназію в Дрогобичі.

В суботу після 7. год. Голувко пішов до своєї кімнати. Падав зливний дощ. Голувко роздягнувся, поклався до ліжка та став читати книжку. За яких 5 хвилин відчинилися тихенько двері, до кімнати війшло двох молодих людей. Прискочили до ліжка, один із них вистрілив до Голувка тричі з револьверу, другий пробив його кинжалом в лівий бік грудей. Кинжал, який вийшов аж на другий бік, убивник лишив у грудях, а револьвер забрали. Голувко згинув на місці. Одна куля поцілила його в голову, дві в плечі, з чого виходило би, що Голувко ще в першій хвилині зумів підвестися.

Вбивники втекли тієюж дорогою, куди прийшли. На відголос стрілів збіглася служба й лікувальники із сусідніх кімнат. Майже на їх очах убивники втекли й пропали в темряві Слідство утруднене було з причини зливи, яка змила сліди за вбивниками. Свідки подали опис убивників. Поліція з Трускавця, Борислава й Дрогобича шукає їх.

Дальше в звязку з убивством повідомляють:

Пополудні 28. серпня Голувко попросив був у с. Августини рахунку, а до памяткової книжки пансіонату вписав такі слова: „Побут у пансіонаті задержу в милій памяті. Я вдячний за опіку ,старанність і прихильність, за що дякую Сестрі Ігумені і всьому Зборові". Замість дати 28. серпня вписав дату задуманого виїзду — 30. серпня.

Сусіди, що мешкали зараз біля Голувкової кімнати ч. 5., чули голос стрілів, одначе думали, що це громи, бо тоді лютувала хуртовина. Вбивники були в темних плащах, похожих на пелерини, ковнірі мали піднесені вгору, шапки засунені на очі. Шапки були похожі на академічні або циклістів.

При секції ствердили в убитого шість куль. Дві вийняли з голови та дві з правого обійчика. Шестої зі щоки не витягали, щоби не опоганити лиця. Кулі були калібру 6.35 і 6.75, отже стріляли оба вбивники. Два пальці правої руки скалічені, видно, що Голувко відрухово був заслонився. Зате секція здефентувала перші вістки, будьто би вбивники пробили свою жертву й кинжалом. Дві рани в околиці серця походили не від кинжалу, лише шкіра в тім місці трісла, тому, що куля пересунулася від обійчика на ділі.

Портієр пансіонату зізнав, що в четвер зайшов до пансіонату якийсь молодий чоловік і випитувався портієра про подробиці щодо Голувка, головно, що робить вечорами. Перед убивством, як що вечора, був іще в Голувка масажист. Після відходу масажиста вбивники вбили Голувка. Судова візія ствердила, що перед убивством один із убивників або хтось із спільників видряпався був по філярі бальконy аж під вікно кімнати та слідкував, чи Голувко є вже в кімнаті.

Досі в звязку з убивством арештували: Олексу Бунія, портієра пансіонату, Дмитра Гринаша з Молрич, Мирона Боднара академика зі Стрия, Мих. Стипніцького з Городища та Мик. Бабича з Тустанович.

Вбивники втекли Стебницькою вулицею в напрямі почти, перебігли біля постерунку поліції, задержалися біля почти, де на них ждав третій змовник. Третій змовник мав обовязок дати вбивникам інші одяги. Як переодяглися, втікали тою самою дорогою, що напасники, які недавно забрали з трускавецької почти 27. тис. зол. Вбивників перший побачив прокурист Польського Банку з Ясла Бриковський. Вбивники бігли з револьверами готовими до стрілу. Бриковський вступився й убивники мали отверту дорогу. Стверджено, що вбивники пелерини по дорозі віддали якомусь хлопцеві.

Польські джерела твердять, що Голувка вбили члени УВО.

Пок. Голувко мав 44 роки, родився в Туркестані. Лишив жінку й донечку. До сойму війшов як посол ББ. Передше був начальником східного виділу в мін-стві закорд. справ. Свого часу був теж членом виділу для справ нац. меншин, який то виділ був під проводом б. пос. Тугута. Давніше, як соціяліст, був співробітником „Роботніка", а тепер співпрацював у провідних часописах.

КОНҐРЕС НАЦ. МЕНШИН У ЖЕНЕВІ.

Промова пос. Мілени Рудницької.

29. серпня почався конґрес нац. меншин. На конґрес приїхали: баски, катальонці з Еспанії, болгари з Румунії та Югославії, греки з Додеканезу, москалі з Естонії, Румунії, Чехословаччини й Польщі (Пімонов), словінці й хорвати з Італії й Австрії, словаки з Мадярщини, малярі зі Словаччини, Румунії й Югославії, українці зі Сх. Галичини. Крім того українці з Румунії, литовці з Німеччини, німці з Чехословаччини, Румунії, Мадярщини, Литви, Латвії, Естонії й Польщі, білоруси з Польщі, (Еремич), литовці з Польщі, жиди з Чехословаччини. Жидівських представників із інших країн нема.

Члени конґресу нац. меншин дістали брошуру на кількасот сторін про положення нац. меншин у бувш. Австрії, видану ген. українським секретаріятом.

Головою конґресу є представник словінців Вільфран.

„Заступника" з Волині „певняка" Богуславського не допустили до участи в конґресі. Згадана агенція повідомляє, що в тій справі внесено протест і його розгляне центр. комісія конґресу. Пімонов заповів, що говоритиме про льояльність москалів до польського уряду та прихильність того уряду до москалів.

Вістка про вбивство пос. Голувка відбилася відгомоном і в Женеві. Російський посол із Польщі Пімонов зголосив до президії конґресу проект резолюції, яка осуджує вбивство Голувка. Внескодавець просить, щоб конґрес прийняв цю резолюцію. Яке становище займе президія конґресу до резолюції, досі невідомо.

На останнім засіданні конґресу промовляла пос. **Мілена Рудницька.** В обширній промові зясувала вона положення українського народу в Польщі, головно у Сх. Галичині. Обговорила відношення сил національностей у Сх. Галичині, полагоду української справи версайським трактатом і постанову Ради Амбасадорів у Парижі разом із домаганням признання територіяльної автономії. Вкінці предложила конґресові резолюцію проти пацифікації в 1930 р. та із зазивом до Ліги Націй, щоби на однім із найближчих засідань поставила на денній порядку українську справу в Польщі.

ВАЛЬДЕМАРАСА УВІЛЬНИЛИ.

У процесі проти Вальдемараса військовий суд у Ковні видав присуд. Вальдемараса і 10 співобвинувачених увільнили, 12 обвинувачених засудили на рік тюрми. Обвинуваченого в замаху на полк. Рустейкіса шефа кримінальної поліції Войткевічіюса засудили на 15 літ, а його помічника Папалейкіса на 12 літ тюрми з відібранням гор. прав.

—o—

СПОРТ.

ЛІҐОВІ ЗМАГАННЯ.

Львів. Гарбарня—Чорні 4:0 (1:0).
Краків. Висла—Польонія 3:0 (3:0).
Варшава. Леґія—ЛКС 6:0 (3:0).
Познань. Варта—Краковія 7:1 (2:0).

ЗА ВХІД ДО ЛІҐИ.

Станиславів. Ревера—ВКС (Рівне) 5:0 (2:0).
Краків. РКС—Подгуже 1:0 (1:0).
Познань. Леґія—Гриф 5:2 (3:0).
Лодзь. ЛТСҐ—СКРА 5:0 (2:0).
Гродно. I. п. Лег.—76. пп. 2:0 (1:0).

Дописи.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА. **(Народний фестин у Кобиловолоках. — Повітовий фестин у Теребовлі. — Самоосвітна праця серед студентів. — Очищування руїн теребовельського замку і польські фантазії на ту тему).** Не зважаючи на час живе культурно-освітня праця в повіті не припинилася. Відбуваються фестини, концерти й інші свята, з яких дохід йде на місцеві чи загальні культурно-освітні потреби. І так заходом виділу читальні „Просвіти" в Кобиловолоках влаштовано тамже народній фестин **дня 30. VII. ц. р.** Історія цього фестину ілюструє достаточно відносини, серед яких живемо. Коли молодь задумала влаштувати фестин на дохід Т-ва „Луг", то влада відмовилася дати дозвіл на фантову льотерію, унеможливлюючи таким чином влаштування фестину. Допевра для читальні „Просвіти" такий дозвіл видано. Тоді виринула свіжа перешкода. Відповідне місце на фестин є на поляні скарбового ліса, де вже відбувалися фестини минулих років. Та цього року генеральний директор дібр графа Дунін-Борковського заявив, що площі не відступить „под жадним варункем". Прийшлося відбути фестин у гіршому місці, на майдані за селом, через що очевидно зменшився значно дохід з фестину. В три дні потім отримав дир. Павло Ковальський лист від гр. Дунін-Борковського, який вернувши зі Львова довідався про заборону. В листі гр. Б. написав, що „з великим смутком довідався про прикрий випадок неуділення площі". А що через те могло повстати зменшення доходу, то гр. Б. прислав відповідний даток на читальню. Зібраний дохід призначено на будову нового Народнього Дому в Кобиловолоках, бо старий вже не може помістити всіх українських інституцій. — **Дня 16. серпня ц. р.** відбувся заходом філії „Просвіти" і „Сіль. Госп." повітовий фестин в Теребовлі. В програму увійшли пописи чит. хорів і орхестр. Прибули хори з: Могильниці, Різдвян, Іванівки, Лошнева, Глещави і Гумниск. Крім того орхестри з: Теребовлі, Глещави і Могильниці. Прибувші численно селяни несподіювали поодинокі точки хорів і ор-

кестр гучними оплесками. Кожний хор чи оркестра визначалися чимнебудь. Найчисленіший був міш. хор з Могильниці. Це перша того роду проба, де селяни з цілого повіту могли взаїмно порівняти успіхи своєї праці, покищо в тій одній ділянці. — **Заходом проводу секції** молоді при філії „Просвіти" відбулися 9. серпня ц. р. вечерниці. Чистий дохід розділено на добродійні цілі. — **В ділянці самоосвітної праці** членів секції треба відмітити, що в останнім часі були реферати Р. Пасіки і д-ра Годованого. Темою трьох рефератів були „Листи до братів хліборобів" В. Липинського, особливо їх III-тя частина, в якій автор обговорює проблеми і методи організації національного проводу. — **Заходом польського „Краєвознавчого Т-ва"** розпочато відкопування, а властиво очищування замкових руїн. Роботи проваджені без фахового проводу, аматорами, головно під проводом місцевого дир. гімназії Міссони, обнимають не цілу замкову гору, тільки руїни польського замку з 1637 р. Не чекаючи якогось фахового осуду, поспішилися аматори і подали до преси свого роду комунікат, який не опирається на якихось провірених даних. І так мильно подають, неначе замок Василька Ростиславича був на горбку Покрівці. На те нема ніяких даних. Зате є по думці радника Чайковського, який ціле літо досліджує цю справу, на Замковій горі останки укріплень з княжої доби, які є зовсім подібні до укріплень Крилоської гори коло Галича. Дальше нема на Покрівці ніяких підземних пивниць, а є звичайна природна яма, яка сягає кілька метрів в глибину. — **Д-р Ст. Годований.**

ПЕРЕМИШЛЯНЩИНА. *(Що можливе в нашому селі.)* Дня 23. ц. м. біля 6. год. вечором верталися хлопці з сіл Утіхович і Прибина з ювилейного свята у Перемишлянах. Були в національних строях і їхали на конях. У переїзді через село Мерищів біля обійстя Кащука спинило їх військо, яке в той час кватирувало в Мерищеві. Були це майже самі підстаршини. Один із них запитав хлопців: „Ґдзє ваш комендант?" На це почув відповідь: „Ми всі команданти!" Після цього цей підстаршина вдарив нагаєм першого з краю коня, засягаючи по нозі і їздця. Кінь скочив на подвіря, де було військо, крім цього вояки загнали на подвіря ще около 7 їздців. Інші хлопці натиснули коней і прорвавши ланцюг підстаршин, втекли, при цьому їх побили. З тих, що лишилися на подвірі вдалося ще одному втекти, решту побили до крови, а саме 16 хлопців з Утіхович і 12 з Прибини. Покищо невідомо, чи така сумна доля не стрінула бандерії з інших сіл, що брали участь у сокільсько-луговому святі у Перемишлянах цього дня.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 28. і 29. VIII. 1931 р. масло експортове і десерове пріма — —, літра молока 19—20 сот., літра сметани 1·10 зол., копа яєць 5·70—5·80 зол. — Тенденсія на масло знижкова.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
Зачинений аж до відкнику.

Малий Міський Театр: Зачинений аж до відкнику.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Жар вальса" й додатки.

КАСІНО: Звукова фільма", „Він або я" (Гарі Піль).

КОЛЬОСЕИ: „Вулиця гріху", „Лявіна".

ЛЕВ: „Кохання й війна", „Обанець із Тексасу".

МАРУСЕНЬКА: „Ранго" (фільма з африканських джунґлів).

МІРАЖ: Звукова фільма „Хаджі Мурат" (Білий сатана) з І-. Мозжухіном.

ОАЗА: „Небезпечний рай", „Сантиментальний роман".

ПАЛЯС: Роман кадета", „Трьох зломаних долею".

ПАН: „Кохання козака".

ПАСАЖ: „Бездомні люди" і додатки.

ХИМЕРА: „Клюб бездітних" (комедія).

СТИЛЕВЕ: „Пат і Патахон як стрільці" та Кен Мейнард.

УТІХА: „Чоловік проти воді". (Монті Бенкс), „Зрадник Заходу".

Програма радіо.

Понеділок, 31. серпня 1931.

Кенігсберг (217,1) 20·00 Соната Штравса. **Липськ** (259,3) 19·30 Веселі симфонії. **Моравська Острава** (263,4) 12·30 Концерт раіорх. **Братислава** (278,8) 18·00 Камеральний концерт. **Бресляв** (325) 17·00 „Культурні справи сучасности", д-р Адлер. **Букарешт** (394,2) 22·15 Камеральна музика. **Сотенс, Швайц.** (403,8) 20·00 Вечір Вебера. 20·30 Вечір Моцарта. **Берлін** (419) 16·35 Давна камеральна музика. **Стокгольм** (435,4) 20·00 Музика на давних інструментах. **Рим** (441,2) 17·30 Концерт солістів. **Прага** (486,2) 20·30 Сольо на флеті. **Мілянo** (500,8) 21·30 Камеральна музика. **Відень** (516,4) 21·00 Камеральна музика. **Рига** (524,5) 19·03 Класичні танці. **Мінхен** (532,9) 16·20 Виступ однорукого цитриста. **Будапешт** (550,5) 20·20 Симфонічний концерт (Бетовен). **Харків** (575,8) 15·00, 20·00 Концерт. **Москва** (1481) 18·15 Концерт. 20·30 Відчит.

Вівторок, 1. вересня 1931.

Кенігсберг (217,1) 17·45 „Чи нинішна жінка має ще серце?", вигол. В. Федерав. **Липськ** (259,3) 16·30 Над Реном (конц. симф. орх.) 21·10 Година Шуберта. **Букарешт** (394,2) 18·00 Румунська музика. **Берлін** (419) 19·00 Весела романська музика. **Рим** (441,2) 21·00 Концерт. **Прага** (486,2) 18·25 „Природа, штука і цивілізація", д-р Бухварт. 19·05 Моравські пісні. **Мілянo** (500,8) 21·00 Симфонічний концерт. **Відень** (516,4) Концерт симф. орх. 21·10 Танкова музика. **Мінхен** (532,9) 21·30 Музика Бетовена. **Будапешт** (550,5) 17·25 Мадярські пісні. 20·30 Циганська музика. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт для дітей. **Москва** (1481) 17·45 „Ґаліцийская жакарія", комп. Б. Ясенського. 18·50, 19·30 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Понеділок, 31. серпня 1931 р

Львів (380,7) 11·58 Астр. час з Варшави 12·10, 15·10, 16·00, 17·25 Музика з грамофонових плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 15·25 Літературний відчит. 16·50 Французька гутірка. 17·10 Про боротьбу з кризою. 17·35 „Люди, гідні памяти", ред. Родле. 18·00 Легка музика. 19·00 Всячина. 19·20 Фортепянова музика. 19·40 Рільничі відомости. 19·55 Комунікати. 20·15 Про радіотехніку. 20·30 Концерт зі Швайцарської Долини (орх. варш. філь.). 20·00 „Місто радости", фейлетон. 22·15 Комунікати. 22·30 „Звичаї і звичаї жнив", фейлетон з хорами. 23·00 Легка і танкова музика.

Вівторок, 1. вересня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час з Варшави 12·10, 16·00, 17·10, 19·35 Музика з грамофонових плит 13·10. 14·50 Комунікати. 15·10 Для наймолодших. 15·25 Про комахи, проф. Сининський. 15·45 Про авіятику. 16·50 „Педагогія і кримінальна авіятика", проф. Вольтер. 17·35 Літературний відчит. 18·00 Популярний концерт 19·00 Всячина. 19·20 „Обіцяна земля", рад. Врочинський. 19·40 „Гра на пеха", гумореска 19·55 Комунікати. 20·15 Опера з грам. плит „Аїда" у викон. театру „La Scala" в Міляно. 23·10 Шляхом мельодії крізь Европу.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Вписи до Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка на правах прилюдности у Львові відбудуться в днях 31. серпня і 1—3. вересня. Початок науки 4. вересня. Програма науки обіймає усі предмети (інструментальні та теоретичні) консерваторійного научного пляну. Ведеться концертовий курс (фортепян, скрипка), педагоґічний курс для кандидатів до державного іспиту з музики і співу (для середніх шкіл загально образуючих) та доповняючий курс для кандидатів до дипльомового іспиту (для музичних шкіл). Як попередніми роками так і на новий шкільний рік одержав Музичний Інститут право зворотів оплати шкільної для дітей державних урядників. Секретаріят урядує і дає всякі інформації щоденно від год. 3—7 веч. — **Виділ Музичного Товариства ім. Лисенка у Львові.** 260 4—4

Дирекція дів. гімназії Р. Ш. у Станиславові. Додаткові вписи та вступні іспити відбудуться в днях 1—5 вересня. 323 2—2

Доповнюючі вписи і вступні іспити до всіх кляс всенародньої 7. клясової дівочої школи ім. Т. Шевченка у Львові відбудуться 31. серпня, 1. і 2. вересня в годинах від 8—12 рано, від 3—6 пополудні. 329 2—2

Вписи до Музичного Інституту ім. М. Лисенка. Філія в Тернополі від 1. IX. Наука 3. IX. Діти державних функціонарів одержують зворот оплат. 338

У Коедукаційній Гімназії ім. Осипа Маковея У. П. Т. „Рідна Школа" в Яворові вписи і зголошення до вступних іспитів до кл. I—VII. прийматиметься в днях 29. і 31. серпня. Вступні іспити відбудуться в днях 31. серпня, 1. і 2. вересня ц. р. — **Старшина Кружка.** 342 1—2

Замість вінка на домовину бл. п. Богдана Білинського, українська студентська молодь Бережанщини складає 10 золотих на будову „Народнього Дому" на Адамівці. 341

Дирекція приватної гімназії „Рідної Школи" з правом прилюдности в Тернополі подає до відома, що Кураторія Л. Ш. О. ресєр. до Ч. II —8555/31 з 26. серпня 1931 р. дозволила на отворення з початком шк. р. 1931/32 I, II. і III. кляси коедукаційної гімназії. — Вписи до тих кляс продовжується до 5. вересня 1931. Ученики б. української державної гімназії в Тернополі можуть також вписуватися. — **Управа гімназії.** 349 1—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.